

Pensar i actuar, sobiranament

Les enquestes i els sondejos ordinàriament ens demanen què pensem d'una determinada qüestió. Però gairebé mai no ens pregunten què fem en relació amb aquella determinada qüestió. Ens demanen què pensem de les desigualtats socials, o bé què pensem de les retallades, o bé de l'atur, de la seguretat, de la immigració o de les relacions entre Catalunya i Espanya. Generalment no ens demanen què fem en relació amb aquestes qüestions. Potser és que no s'espera que fem gran cosa perquè el paper que tenim atribuït és el d'espectadors de la realitat. I els espectadors, ja se sap, manifesten opinions sobre l'espectacle, però no hi actuen o, com a mínim, no en són actors principals. En tot cas, potser alguna vegada, exerceixen de figurants. També és habitual, entre actors i actrius, que els seus papers siguin molt secundaris, de repartiment, però no sempre se n'adonen.

Això és el que expressava Trevanian a la dedicatòria inicial de *Shibumi* quan, després d'enumerar alguns personatges ficticis centrals de l'obra però ignorar els reals, deia: "Cap dels altres personatges i organitzacions mencionats té cap base real, encara que alguns no se n'adonen".

L'opinió pública de cada moment, entesa com la suma d'opinions dels individus sobre un o diversos temes, o com la correlació de forces entre maneres de pensar diferents, es considera una dada que els actors principals de la política hauran de tenir en compte per no prendre mal. D'actors principals, si reduïm la política a la condició d'espectacle, n'hi ha molt pocs. I estan condicionats per uns estrets marges de maniobra. Diu el guió de la rutina que l'esforç principal dels actors polítics no consisteix a adequar la seva actuació al parer majoritari, sinó a treballar esforçadament per obtenir l'aval més ampli per a les actuacions que ja es fan. Per això, sovint, en política, atribuïm més mèrit no pas a qui modifica comportaments en funció dels plantejaments dels que representa, sinó a qui és capaç de convèncer-los que la millor opció és la d'actuar com ja s'està fent.

La base del sistema democràtic som nosaltres, la gent. Hi ha la condició de l'espectador que es limitarà el dia de les eleccions a exercir el dret a votar, o a no fer-ho, fins que

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

ponsabilitat política no es limita al vot. La política la fem tots plegats cada dia. Amb el que pensem i amb el que diem que pensem. Amb el que diem que fem i amb el que fem realment. Amb el que exhibim i el que ocultem.

La hipòtesi de coherència segons la qual hi ha una correspondència entre el que diem que pensem i el que fem és, com a mínim, optimista. Quan som interrogats, solem respondre d'acord

amb una imatge idealitzada de nosaltres mateixos. D'acord amb els criteris d'aquella persona que voldríem ser. Responem per agradar-nos. I a l'hora d'actuar, si es tracta de fer-ho de cara a la galeria, també. Fem petites interpretacions d'autoconsum. Així gestionem les contradiccions i els dubtes interns. I procurem omplir els espais buits insondables entre els nostres pensaments secrets i les nostres accions.

En un entorn de llibertats, els objectius polítics més ambiciosos, si són volguts de veritat, si comporten el compromís ferm de treballar per assolir-los, si no són només poesia i profecia, s'expliciten i s'enarboren permanentment. Els partits polítics realment partidaris de la independència de Catalunya, per posar un exemple triat a l'atzar, ho poden manifestar

desacomplexadament. Poden pensar-ho, dir-ho, i explicar com actuaran per assolir-la. No només com a somni, o com un relat de fum, sinó com a objectiu polític i, si va de bo, com a projecte.

Moltes de les persones que a les enquestes afirmen ser partidàries d'una Catalunya sobirana, per continuar amb l'exemple, votaran formacions polítiques que no han incorporat la qüestió de la sobirania ni en el seu programa del tercer mil·lenni. No vol dir pas que aquestes formacions hi estiguin en contra; simplement, la qüestió no és a l'agenda de la seva proposta política real. D'altra banda, no podem pas retreure res a sobiranistes i independentistes d'enquesta, però no de vot. Perquè la llibertat consisteix també a poder manifestar que pensem allò que pensaríem si fóssim qui ens agradaria ser i, en canvi, votar el que ens convingui.

Però, considerant que la radicalitat massa temps amagada al fons del cor pot córrer el risc de marcir-se... ¿i si alguna vegada provéssim també de votar com si fóssim la gent que ens agradaria ser?

DANIDE

arribi la nova festa de guardar de la litúrgia democràtica. Hi ha la condició de l'activista amb voluntat de participació i d'intervenció permanent en una política que desbordi l'escenari i es barregi amb el públic. I, entre una condició i l'altra, hi ha un ventall molt gran de possibilitats. Podem només contemplar i votar, sense més compromís, exclamar-nos de la política "allunyada de la gent", i omplir l'escenari de verdura i ous esclafats. Però l'art de la política l'hauríem de veure com un component tan rellevant de la nostra vida col·lectiva que la pràctica llancívola i reactiva hi tingués només una presència episòdica. La base del sistema democràtic som la gent. El vot és un dret. Però de drets en tenim molts més. I la nostra res-

Moltes persones que a les enquestes afirmen que són partidàries de la independència, en realitat voten opcions polítiques que no la inclouen al programa